

Oikaisuvaatimus opetus- ja sivistysjohtajan päätöksestä

KH 01.10.2024 § 296
3403/01.00.01/2024

Pudasjärven kaupunginhallitus päätti käynnistää yhteistoimintamenettelyn tuotannollisin ja taloudellisin perustein 8.8.2023 § 275. Kaupunginhallitus totesi yhteistoimintaneuvottelut päättyneiksi ja hyväksynyt neuvottelutuloksen päivämäärällä 28.11.2023 § 403.

Pudasjärven kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyi vuoden 2024 talousarvion 18.12.2023 § 79. Talousarvion osassa henkilöstökuluihin vaikuttavat muut toimenpiteet vuonna 2024 todetaan että: Henkilöstön lomautus 1 viikko (7 kalenteripäivää) Työnantajan arvioon mukaan henkilöstövaikutukset lomautuksissa koskisivat 207 työntekijää. Kustannusten vähentämistarve kaupungissa on lomautuksen perusteena. Lomautusten perusteena ovat taloudelliset syyt. Pudasjärven kaupungilla on vuonna 2024 pakottava tarvekustannusten vähentämiseen henkilöstömenoissa, minkä vuoksi työnantajan on toteutettavat säästöt lomautuksilla.

Opettaja [REDACTED] vaatii oikaisua ja lomautuksen perumista opetus- ja sivistysjohtajan päätökseen (10.9.2024 §120), jolla hänet on lomautettu ajalle 11.10 – 17.10.2024. Perustelut vaatimukselle ovat muutoksenhakijan mukaan seuraavat:

1. Lomautuksessa ei toteudu Perusopetuslain (1998/628) 3a §:n edellyttämä lapsen edun ensisijaisuus, vaan ensisijaisena on huomioitu kaupungin huono taloudellinen tilanne ja säästötavoitteet.
2. Lomautus saattaa Pudasjärven peruskoululaiset eriarvoiseen asemaan koko muun maan koululaisiin nähden, kun heiltä lomautetaan opettaja. Oppilas jää ilman päivittäistä opetusta, koska opettajaa korvaavaa henkilökuntaa ei ole saatavilla. Lisäksi lomautus saattaa jo Pudasjärven kaupungin sisällä esiopetusikäiset lapset eriarvoiseen asemaan, koska päiväkotien esiopetusikäisten oppilaiden varhaiskasvatusopettajia ei lomauteta, mutta koulujen esiopetus opettajat lomautetaan.
3. Lomautuksella rikotaan kokonaisuudessaan oppilashuoltolain tarkoitusta. Lomautus ei voi ehkäistä mitään ongelmaa eikä edistää hyvinvointia. Henkilöstön määrän väheneminen usean lomautusviikon jaksolla lisää turvallisuutta ja riskit väkivaltaiseen käyttäytymiseen ja kiusaamisen lisääntymiseen kasvaa. Tukiovetusta ei pystytä antamaan, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevat lapset eivät saa tarvitsemaansa opetusta.

Opetushenkilöstön lomauttaminen ei ole opetusta koskevan lainsäädännön vastaista, mutta kaupungilla on velvollisuus huolehtia siitä, että opetukseen osallistuvan oikeudet toteutuvat lomautuksista huolimatta. Työnantajan ei olisi välttämätöntä vastata lomautuksien lainvastaisuuteen liittyviin vaatimuksiin siltä osin, kun esitetään väitteitä siitä, että lomautus olisi opetustoimintaa koskevan lainsäädännön vastaista. Näihin väitteisiin työnantaja vastaa lomautuksen aikaisen opetuksen hyvällä suunnittelulla ja osoittaa tämä riittävän yksityiskohtaisilla selvityksillä. Yksityiskohtaisessa lomautussuunnittelussa on otettu huomioon lakisääteisten palveluiden (opetussuunnitelman mukaisen opetuksen) turvaaminen asiakasturvallisuutta vaarantamatta.

Lomauttamisen perusteet ovat sinänsä virka- ja työehtosopimusten tulkintaa, eikä näitä perusteita käsitellä oikaisuvaatimusmenettelyssä. Lomautuksen perusteena on kunnan kustannusten pakottava vähentämistarve.

Oikaisuvaatimuksen tekijän väitettä lomautuspäätöksen vaikutuksista lapsen edun ensisijaisuuteen on syytä tarkastella pidemmällä ajanjaksolla. Annettu lomautuspäätös on kestoaltaan verraten lyhytkestoinen ja sen vaikutukset hiemankin pidemmällä tähtäimellä jäävät varsin vähäisiksi. Mikäli Pudasjärven kaupunki onnistuu tällaisella toimenpiteellä korjaamaan talouttaan siten, että laadukkaat opetus- ja koulutuspalvelut turvataan jatkossa Pudasjärven kaupungin toteuttamina, on päätös ehdottomasti pitkällä tähtäimellä parhaiten lapsen edun mukainen. Lapsen edun ensisijaisuuden tarkoituksena pidetään lapsen oikeuksien toteutumisen varmistamista ja lapsen hyvinvoinnin ja kokonaisvaltaisen kehityksen turvaamista. Erityisesti lapsen kehityksen näkökulmasta asiaa tarkasteltuna, vastuulliset pitkällä tähtäimellä tehdyt päätökset turvaavat lapsen edun ensisijaisuutta parhaiten.

Toisessa perustelussa on esitetty väite oppilaiden saattamisesta eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin perusopetuksen oppilaisiin. Väittäjä pitää ilmeisesti sisällään ajatuksen, että vain oman opettajan opetus takaa oppilaille yhdenvertaisen aseman suhteessa koko muun maan oppilaisiin sekä esiopetuksen osalta myös varhaiskasvatuksen oppilaisiin. Pudasjärven kaupunki ei lomautuksia toteuttaessaan kuitenkaan jätä oppilaita ilman päivittäistä opetusta. Lomautuksen aikaiset järjestelyt on suunniteltu siten, että oppilaiden ja opiskelijoiden lakisääteiset oikeudet huomioon ottamalla, huolellisella suunnittelulla ja lomautuspäivien sijoittamisella opetus voidaan myös lomautuksen aikana järjestää sitä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Lomautussuunnitelmaa voidaan muuttaa tarvittaessa myös lomautusten aikana, mikäli lakisääteiset velvoitteet eivät muuten toteutuisi. Suunnittelussa huomioidaan esitetyt turvallisuusriskejä sisältävät opetusaineet. Niiden sijaan järjestetään muuta opetusta opetuspäivien aikana tai muutetaan sisältöä niin, että ne ovat toteutettavissa. Erityisopetusta voidaan lomautusten aikana tarjota jaksotetusti luokanopettajan, aineenopettajan tai mahdollisesti koulunkäynninohjaajan antamana. Tältä pohjalta opetus ei myöskään kaupungin sisällä aiheuta oppilaiden eriarvoisuutta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) säädetään perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetussa opetuksessa olevan oppilaan sekä lukiolaissa (629/1998) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tarkoitetussa koulutuksessa olevan opiskelijan oikeudesta opiskeluhuoltoon. Tavoitteeksi yhteisöllisessä opiskelijahuollossa on asetettu, että kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Edelleen tavoitteena on edistää toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan puolestaan:

1) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja;

- 2) opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja;
- 3) monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa; ja
- 4) tiettyjä koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveystieteiden palveluja.

Lisäksi monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan 14 §:n 4 momentissa tarkoitettussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja siitä laaditaan opiskeluhoitokertomus siten kuin 20 §:ssä säädetään.

Nyt muutoksenhaun kohteena olevalla lomautuspäätöksellä ei ole vaikutusta lain määrittämiin tavoitteisiin eikä oppilas- ja opiskeluhoitoon toteuttamistapoihin. Lisäksi on syytä mainita, että lomautukset eivät koske lain tarkoittamaa yksilökohtaisen opiskeluhoitoon henkilöstöä.

Pudasjärven kaupungissa perusopetuksen tuntikehyksestä päättää kaupunginhallitus. Lukuvuoden 2024-2025 tuntikehyksen kaupunginhallitus on hyväksynyt 24.06.2024 § 220. Pudasjärven peruskoulun toiminta on suunniteltu myönnetyntuntikehyksen mukaisesti. Mikäli tuntikehykseen tarvitaan muutosta, haetaan muutos kaupunginhallitukselta. Opetus- ja sivistysjohtaja ei voi myöntää tuntikehykseen ylitysoikeutta, vaikka muutoshakija näin oikaisuvaatimuksessaan toteaa.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella voidaan todeta, että opetus- ja sivistysjohtajan päätös (10.9.2024 §120) ei oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteiden ole lasten oikeuksien, perusopetuslain eikä minkään muunkaan lain vastainen, eikä sitä näin ollen ole tarpeellista oikaista tai peruuttaa.

Kaupunginjohtajan esitys Kaupunginhallitus päättää

- 1) ottaa asian esityslistaan kuulumattomana käsittelyyn
- 2) hylätä oikaisuvaatimuksen perusteettomana

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Jakelu oikaisuvaatimuksen jättäjä